

Татарларыбыз, ике-бер булса да, борынгыдын килгән ат үрчәтү белән шогыйльләнә. Без Ләмберә районы Аксен авылында фермер, КФХ «Юлдаш»ны жи-тәкләгән Рафик Аяс улы Фетхулловнын атлар табуны барлыгын беләбез, Темников районы Большое Татарское Караево авылында КФХ житәкчесе Шәйхулла Шәмил улы Поздняков күп иттереп атлар үрчәтә, Кочкурово районы Татар Ымызы – Татарский Умыс халкы электән-элек атлар үстерә. Ичалки районында атлар үрчәтәләр. Ипподромы да бар, экскурсияләр дә оештыралар. Ковылкино районы Паньжа авылында гомер итүче Василий Васильевич Чукаров дигән фермер берничә дистә ел ат үрчәтү белән шогыйльләнә. Эшмәкәр Яна ел ялларында сәламәтлек, дәрт, күп унай эмоцияләр бүләк иткән атка атланып йөрүләр оештырган. Бу гажәеп хайваннар белән аралашу аны шулай мавыктырган ки, ул аларга буш вакытынын зур олешен багышлый. Василий Васильевич атларны чабышка эзерли. Районда рысак-юртак токымлы атларын чабышка эзерләвчә бердәнбер заводчы. Гадәттә атлар ике копчәкле махсус экипажга жигеп сынала.

Василий Васильевичнын барлыгы 100 баш чиста токымлы (чистопородные) аты бар. Алар – америкалы (айгыры), француз (3 баш айгыры), рус һәм орлов рысак-лары, рус тяжеловозлары. Анын атлары Раменское, Тамбов шәһәрләрендә үткән ярышларда унышлы чыгыш ясыйлар. Үткән елнын 12нче сентябрдә Винск кушаматлы аты, Мәскәү үзәк ипподромы базасында узган йогерешләрдә катнашып, призлы урын алган.

Бу хужалыктагы атларнын барысы да чисталар, тәртиплеләр, ягымлылар. Аларнын гажәеп матурлыгыннан һәм боеклегеннән карашларынны алып булмый. Атлар - гажәеп хайваннар: акыллы, игелекле, аралашучан. Аларда махсус энергетика бара.

Алдан килешеп, кечкенә торкемнәр белән анын ат абзарларына барырга мөмкин. Ин кыюларына, инструктор житәкчелегендә, атларда йөрү тәкъдим ителә. Хайваннар белән тыгыз аралашуга эзер булмаган кешеләргә, аларга карап сокланырга, атны ашатырга һәм сыйларга була – якты хисләр гарантияләнә.

Ботен доньяда ипотерапия популяр – атка атланып йөрү юлы белән дөвалау. Бүген В.В.Чукаров атка атланып йөрү методикасын белән тулы күләмдә шо-гыльләнә. Шул исәптән инвалид балалар белән атка атланып дөвалану мөмкинлекләре дә тудыра. Киләчәктә ул Мордовиядә ин зур ат клубы булдырырга жыена.

Н.ХӘЛИЛ